

Datum van inontvangstneming : 30/09/2019

Zaak C-609/19

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

13 augustus 2019

Verwijzende rechter:

Tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 augustus 2019

Verzoekende partij:

BNP Paribas Personal Finance SA

Verwerende partij:

VE

I. Uiteenzetting van het geding

- 1 Op 10 maart 2009 hebben VE en zijn echtgenote een onroerende zaak gekocht en zijn zij bij BNP Paribas Personal Finance (hierna: „BNP Paribas” of de „kredietgever”) een vastgoedlening van 143 421,53 EUR aangegaan, die een schuld van 216 566,51 Zwitserse franken (CHF) heeft meegebracht.

Als gevolg van wanbetaling is de vroegtijdige beëindiging van de lening uitgesproken.

- 2 Op 16 januari 2015 werd bij gerechtelijke uitspraak de gedwongen verkoop van de zaak gelast. Op 20 maart 2015 is de zaak tegen een prijs van 55 000 EUR verkocht.
- 3 Op 12 januari 2017 heeft BNP Paribas de verwijzende rechter verzocht om toestemming tot beslag op de bezoldigingen van VE (hierna: de „kredietnemer” of de „consument”).

II. Middelen en conclusies van partijen

1. *BNP Paribas*

- 4 BNP Paribas verzoekt de rechter onder meer als volgt:
- te verklaren dat haar schuldvordering in totaal 192 268,73 EUR bedraagt volgens afrekening die op 21 februari 2019 is vastgesteld;
 - toe te staan dat beslag wordt gelegd op de bezoldigingen van VE;
 - de door VE op grond van de door hem aangevoerde misleidende handelspraktijk ingediende vordering tot nietigverklaring van de lening niet-ontvankelijk te verklaren en, subsidiair, deze te af te wijzen;

subsidiair:

- de op de oneerlijke bedingen gegronde vorderingen van VE niet-ontvankelijk te verklaren;
- te verklaren dat het in de lening gestipuleerde beding inzake rekeningvaluta in Zwitserse franken niet onder de oneerlijke bedingen valt, omdat het het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst omschrijft en het duidelijk en begrijpelijk is geformuleerd;

nog meer subsidiair:

- te verklaren dat het in de lening gestipuleerde beding inzake de valuta van de rekening in Zwitserse franken niet oneerlijk is, omdat het het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de partijen niet aanzienlijk verstoort;
 - de op de oneerlijke bedingen gegronde vorderingen van VE ongegrond te verklaren.
- 5 BNP Paribas betoogt dat VE is ingelicht over de schommelingen in de wisselkoers waaraan hij zich blootstelde en de gevolgen ervan voor de aflossing van zijn lening. Zij is derhalve van mening dat de overeenkomst geen oneerlijk beding bevat.

2. *VE*

- 6 VE verzoekt de rechter onder meer als volgt:
- aan het HvJEU een aantal prejudiciële vragen voor te leggen;
 - de door hem aangegane HELVET IMMO-overeenkomst nietig te verklaren;

subsidiar:

- het oneerlijke karakter te toetsen van de bedingen „Beschrijving van uw krediet” (beding nr. 1), „Financiering van uw krediet” (beding nr. 2), „Opening van een interne rekening in euro’s en een interne rekening in Zwitserse franken voor het beheer van uw krediet” (beding nr. 3), „Wisselkoerstransacties” (beding nr. 4), „Terugbetaling van uw krediet” (beding nr. 5), „Optie voor de wijziging van de valuta van de rekening” (beding nr. 6), „Beding erkenning informatieverstrekking bij aanvaarding krediet” (beding nr. 7), „Terugbetaling van uw krediet” (beding nr. 8), „Aflossing kapitaal” (beding nr. 9);
- te verklaren dat al deze bedingen nrs. 1 tot en met 9 als ongeschreven moeten worden beschouwd en buiten toepassing moeten worden gelaten;
- de HELVET IMMO- en INVEST IMMO-overeenkomsten te herkwalficeren als kredietovereenkomsten in euro’s tegen een vaste rentevoet vanaf de sluiting ervan – met een wisselkoers van 1 euro tegen 1,50 Zwitserse frank –, en het verschuldigde saldo opnieuw te berekenen;

nog meer subsidiar:

- indien zou worden geoordeeld dat het impliciete indexeringsbeding onder het eigenlijke voorwerp van de litigieuze overeenkomst valt, deze overeenkomst nietig te verklaren.

- 7 VE betoogt dat de litigieuze lening hem blootstelt aan een onbeperkt koersrisico, dat de overeenkomst geen melding maakt van een wisselkoersrisico en niet het woord „wisselkoersrisico” bevat. Hij wijst erop dat de simulaties ter inlichting van de kredietnemers niet aan hem zijn medegedeeld, terwijl de lening is aangeboden in een periode waarin de kredietgever sterke schommelingen in de wisselkoers verwachtte.
- 8 Bijgevolg verzoekt hij dat aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een aantal prejudiciële vragen wordt voorgelegd, met name om te beoordelen of de rechtspraak van de Cour de cassation (hoogste rechterlijke instantie, Frankrijk) in overeenstemming is met de bepalingen van de richtlijn van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29). Hij verzoekt ten gronde om nietigverklaring van de lening omdat hij meent dat sprake is van een misleidende handelspraktijk. Subsidiar stelt hij dat het bedrag van de schuldvordering moet worden verlaagd wegens het oneerlijke karakter van een impliciet indexeringsbeding, van bedingen inzake de valuta van de rekening en de betaling, het ontbreken van de vermelding van een „wisselkoersrisico”, en wegens het aflossingsbeding en het koopoptiebeding.

III. De overeenkomst en het rechtskader

1. De litigieuze lening

- 9 Volgens de litigieuze overeenkomst verstrekt de kredietgever een lening in Zwitserse franken tegen vaste rente. De lening wordt afgelost door maandelijkse betalingen in euro's, maar deze worden in Zwitserse franken omgerekend voor de betaling van de rente en de aflossing van het kapitaal op een rekening in Zwitserse franken.
- 10 In de offerte wordt gepreciseerd dat indien de ontwikkeling van de wisselkoers de kosten van het krediet voor de consument verhoogt, de maandelijkse bedragen met voorrang voor de betaling van de rente zullen worden aangewend en de duur van het krediet met vijf jaar zal worden verlengd. Tevens wordt gepreciseerd: „het bedrag van uw betalingen in euro's blijft eveneens ongewijzigd, maar de looptijd van uw krediet zal worden verlengd. Indien de handhaving van het bedrag van uw betalingen in euro's niet mocht volstaan om het volledige schuldsaldo van uw rekening te voldoen over de aanvankelijke restlooptijd, vermeerderd met vijf jaar, dan worden uw betalingen in euro's verhoogd.”
- 11 In casu heeft VE een bedrag van 143 421,53 EUR geleend; dit bedrag komt overeen met 216 566,51 CHF. Na de verkoop van de zaak, waarvan de prijs in mindering is gebracht op het nog verschuldigde restkapitaal, vraagt de kredietgever om beslag op de bezoldigingen van VE ten belope van 192 268,73 EUR.

2. Unierecht

- 12 De verwijzende rechter meent dat de in casu toepasselijke handeling van Unierecht richtlijn 93/13 is, in het bijzonder de artikelen 3 en 4 ervan.
- 13 Uit de conclusie van advocaat-generaal Wahl in de zaak [REDACTED] (C-26/13, EU:C:2014:85, punt 91 en punt 2 van de conclusie van de conclusie) blijkt: „*Bij het onderzoek of de contractuele bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn, moeten alle omstandigheden van het concrete geval in aanmerking worden genomen, met name de bij de sluiting van de overeenkomst ter kennis van de consument gebrachte informatie. Het moet niet alleen betrekking hebben op het louter formele en taalkundige aspect, maar ook op de exacte beoordeling van de economische gevolgen van genoemde bedingen en op het verband dat tussen deze bedingen kan bestaan.*”
- 14 In het arrest van 20 september 2017, [REDACTED] (C-186/16, EU:C:2017:703, punt 51 en punt 2 van het dictum), heeft het Hof geoordeeld dat het duidelijke en begrijpelijke karakter van een met het litigieuze geding vergelijkbaar beding veronderstelde dat dit „*niet alleen formeel en grammaticaal maar ook wat de concrete reikwijdte ervan betreft in die zin door de consument moet zijn begrepen dat een redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument niet alleen in*

staat moet zijn om de mogelijkheid van waardevermindering of -vermeerdering van de vreemde valuta waarin de lening is overeengekomen te kennen, maar ook de – mogelijk aanzienlijke – economische gevolgen van een dergelijk beding voor zijn financiële verplichtingen kan inschatten. Het staat aan de nationale rechter om de nodige verificaties ter zake te verrichten”.

- 15 Het Hof heeft eraan herinnerd dat [het vereiste] „*dat bedingen van overeenkomsten duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd en derhalve transparant zijn, zoals neergelegd in die richtlijn, ruim moet worden opgevat, aangezien het door die richtlijn uitgewerkte beschermingsstelsel op de gedachte berust dat de consument zich tegenover de verkoper in een zwakke positie bevindt en met name over minder informatie dan laatstgenoemde beschikt*” (arrest van 20 september 2017, ██████████ (C-186/16, EU:C:2017:703, punt 44 en aldaar aangehaalde rechtspraak). In punt 46 van hetzelfde arrest preciseert het Hof dat deze vraag door de verwijzende rechter moet worden onderzocht.
- 16 Het Hof heeft eveneens geoordeeld dat „*een beding in een kredietovereenkomst [...] waarmee het wisselkoersrisico volledig bij de kredietnemer wordt gelegd en dat niet transparant is geformuleerd, met als gevolg dat de kredietnemer niet op basis van duidelijke en begrijpelijke criteria de financiële gevolgen van de ondertekening van die overeenkomst kan inschatten, door de nationale rechter [...] als oneerlijk kan worden beschouwd*” (beschikking van 22 februari 2018, ██████████ (C-119/17, niet gepubliceerd, EU:C:2018:103, punt 31 en punt 2 van het dictum).
- 17 Tot slot heeft het Hof in het arrest van 20 september 2018, OTP Bank en OTP Faktoring (C-51/17, EU:C:2018:750), geoordeeld: „*Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat financiële instellingen op grond van het vereiste dat een contractueel beding duidelijk en begrijpelijk moet zijn geformuleerd, verplicht zijn leningnemers voldoende informatie te verstrekken om hen in staat te stellen goed geïnformeerde en prudente beslissingen te nemen. In dat verband betekent dat vereiste dat een beding betreffende het wisselkoersrisico voor de consument formeel en grammaticaal, maar ook wat de praktische reikwijdte ervan betreft, begrijpelijk moet zijn, zodat een gemiddelde, normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende consument niet alleen zich ervan bewust kan zijn dat de binnenlandse valuta in waarde kan verminderen ten opzichte van de vreemde valuta waarin de lening is opgesteld, maar ook de potentieel aanzienlijke economische gevolgen van een dergelijke beding voor zijn financiële verplichtingen kan beoordelen.*” (punt 78 en punt 3 van het dictum). In hetzelfde arrest heeft het Hof gepreciseerd: „*[a]rtikel 4 van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat bij de beoordeling of de contractuele bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn, alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, op het moment waarop de overeenkomst is gesloten, in aanmerking moeten worden genomen, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst*” (punt 83 en punt 4 van het dictum); tot slot heeft het daaraan toegevoegd dat het de taak van de nationale rechter is om ambtshalve aan te voeren of een dergelijk beding oneerlijk is (punt 91 en punt 5 van het dictum).

3. Nationaal recht

- 18 De verwijzende rechter beslist in casu over het beslag op de bezoldigingen. In dit verband oefent hij de bevoegdheden van de executierechter uit en moet hij dus de gegrondheid en het bedrag van de schuldvordering bepalen.
- 19 Artikel L. 132-1 van de code de la consommation (wetboek consumentenrecht), thans artikel L. 212-1 van dezelfde code, zet richtlijn 93/13 om in Frans recht. Dit artikel bepaalt:

„In overeenkomsten tussen verkopers en niet-verkopers of consumenten zijn die bedingen oneerlijk welke tot doel of tot gevolg hebben dat, ten nadele van de niet-verkoper of de consument, een aanzienlijke verstoring van het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst tot stand wordt gebracht.

Bij decreet van de Conseil d'État [...] wordt een lijst van als oneerlijk aangemerkte bedingen vastgesteld; in geval van een geding betreffende een overeenkomst die een dergelijk beding bevat, moet de verkoper bewijzen dat het litigieuze beding niet oneerlijk is.

Een decreet dat onder dezelfde voorwaarden wordt vastgesteld, legt de soorten bedingen vast die, gelet op de ernst van de afbreuk die zij aan het evenwicht van de overeenkomst doen, op onweerlegbare wijze als oneerlijk in de zin van de eerste alinea moeten worden beschouwd.

Deze bepalingen zijn van toepassing ongeacht de vorm of de drager van de overeenkomst. Dit is onder meer het geval met bestelbonnen, facturen, garantiebewijzen, vrachtbrieven of afleveringsbonnen en biljetten of tickets die bepalingen bevatten waarover al dan niet vrijelijk is onderhandeld of verwijzingen naar vooraf vastgestelde algemene voorwaarden.

Onverminderd de uitleggingsregels van de artikelen 1156 tot en met 1161, 1163 en 1164 van de code civil (burgerlijk wetboek) worden voor de beoordeling van het oneerlijke karakter van een beding alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst, op het moment waarop de overeenkomst is gesloten, in aanmerking genomen. Het moet ook worden beoordeeld aan de hand van de bedingen in een andere overeenkomst, wanneer de sluiting of de uitvoering van die twee overeenkomsten juridisch van elkaar afhankelijk zijn.

Oneerlijke bedingen worden als ongeschreven beschouwd.

De beoordeling van het oneerlijke karakter van bedingen in de zin van de eerste alinea heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van, enerzijds, de prijs of vergoeding en, anderzijds, het verkochte goed of de aangeboden dienst, mits de bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd.

Alle bepalingen van de overeenkomst anders dan die welke oneerlijk worden geacht, blijven van toepassing indien de overeenkomst zonder genoemde bedingen kan voortbestaan.

De bepalingen van dit artikel zijn van openbare orde”.

- 20 De voorlaatste alinea van deze tekst zet artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 om en vormt de grondslag van de relevante nationale rechtspraak.
- 21 De Cour de cassation sluit uit dat bedingen die het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst bepalen als oneerlijk worden beschouwd, mits die bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd (vaste rechtspraak).
- 22 In 2017 heeft de Cour de cassation in twee zaken waar het geding betrekking had op een soortgelijke lening als de litigieuze lening erop gewezen dat het aan de feitenrechter staat ambtshalve te onderzoeken of sprake is van een aanzienlijke verstoring van het evenwicht.
- 23 In 2018 heeft de Cour de cassation in een zaak betreffende een soortgelijke lening als de litigieuze lening geoordeeld dat het beding dat voorzag in „de omzetting in Zwitserse franken van het saldo van de maandelijkse betalingen na betaling van de bijkomende kredietkosten het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst [bepaalde]”. Voorts heeft de Cour de cassation geoordeeld dat dit beding om de volgende redenen duidelijk en begrijpelijk was: „de aflossing van de lening geschiedt door de omrekening van de in euro uitbetaalde vaste termijnen, [...] een dergelijke omrekening vindt plaats volgens een wisselkoers die kan stijgen of dalen, [...] deze ontwikkeling kan leiden tot de verlenging of de verkorting van de aflossingsduur van de lening en, in voorkomend geval, de totale terugbetalingslast wijzigen.”
- 24 Bij vijftien beslissingen van 20 februari 2019 heeft de Cour de cassation arresten van gerechtshoven bevestigd waarin werd bepaald dat de Helvet Immo-lening het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst bepaalde, overwegende dat „het aan dit soort leningen inherente wisselkoersrisico gevolgen [had] voor de aflossing van het krediet”. In de arresten van deze zaken, waarop de hogere voorzieningen betrekking hadden, werd het in punt III.1 van deze beslissing genoemde mechanisme van de Helvet Immo-lening gedetailleerd uiteengezet en werd overwogen dat „de overeenkomst het concrete wisselkoersmechanisme van de vreemde valuta op transparante wijze [uiteenzette]” en dat het beding in die zin duidelijk en begrijpelijk was. Deze beslissingen verwijzen uitdrukkelijk naar het arrest van het Hof van 20 september 2018, OTP Bank en OTP Faktoring (C-51/17, EU:C:2018:750).
- 25 In sommige van deze beslissingen wordt verwezen naar een „bijgevoegde nota met becijferde simulaties van de gevolgen van de schommelingen in de wisselkoers op de terugbetaling”, zonder dat het ontbreken of de aanwezigheid van dit feitelijke onderdeel invloed op de beslissing heeft gehad. In zijn conclusie stelde de advocaat-generaal voor de aanwezigheid of het ontbreken van dit

onderdeel mee te laten wegen in de beoordeling of de litigieuze bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn; dit werd overigens door de latere wetgeving verplicht gesteld (artikel L. 312-8 van de code de la consommation, thans artikel L. 313-25 van dezelfde code).

IV. Motivering van de verwijzing

1. Het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst

- 26 De litigieuze overeenkomst bevat verschillende – als onderdeel van een wisselkoersmechanisme gepresenteerde – bedingen die tot gevolg hebben dat het wisselkoersrisico in de door de consument gedane maandelijkse betalingen wordt opgenomen. De maandelijkse in euro's te betalen termijnbedragen zijn vast. In geval van verandering van de wisselkoers is het aflossingsbedrag in Zwitserse franken lager dan het bedrag dat bij het aangaan van de lening aan de consument is opgegeven. Dit bedrag wordt met voorrang voor de betaling van de rente aangewend.
- 27 Deze overeenkomst betreft dus een in vreemde valuta luidende lening die in nationale valuta moet worden terugbetaald, waarover niet afzonderlijk is onderhandeld. In de huidige stand van het Unierecht, dat door het nationale recht is omgezet, valt het betrokken mechanisme onder het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst.
- 28 De litigieuze bedingen hebben betrekking op de regels inzake de aanwending van de termijnbedragen voor de betaling van de rente, de werking van de valutarekening in Zwitserse franken en die van de betaalrekening in euro's, alsmede op de verlenging van de looptijd van de lening. Hieruit volgt dat in geval van een ongunstige ontwikkeling van de wisselkoers de consument een kapitaal in euro's verschuldigd is dat groter is dan het geleende bedrag, en dat zijn maandelijkse betalingen bijna uitsluitend dienen ter terugbetaling van de rente, waarbij het verschuldigde restkapitaal slechts in geringe mate wordt verminderd.
- 29 De verwijzende rechter vraagt zich derhalve af over welke beoordelingsmarge hij met betrekking tot deze bedingen beschikt: dienen zij te worden beschouwd als een ondeelbaar geheel dat het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst uitmaakt en uit dien hoofde niet als oneerlijk kunnen worden gekwalificeerd, mits zij duidelijk en begrijpelijk zijn? Of moet daarentegen worden verondersteld dat deze bedingen afzonderlijk als oneerlijk kunnen worden aangemerkt, met uitzondering van het reeds in de rechtspraak opgenomen beding betreffende de terugbetaling in vreemde valuta?

2. Het feit dat de kredietnemer op de hoogte is van de te verwachten economische context als factor bij de beoordeling of het beding duidelijk en begrijpelijk is

- 30 Het blijkt dat de kredietnemer vóór het aangaan van zijn lening een aanzienlijke hoeveelheid inlichtingen heeft ontvangen. Uit de dossierstukken blijkt dat deze inlichtingen de nadruk legden op de stabiliteit van de pariteit tussen de euro en de Zwitserse frank. De consument kon er dus van uitgaan dat het risico van zijn verbintenis betrekking had op andere, eveneens door de kredietgever meegedeelde factoren, zoals de kosten van de valutaomrekening of het vaste karakter van de rentevoet.
- 31 In de kredietofferte wordt een mechanisme uitgewerkt volgens hetwelk de maandelijkse betalingen in euro's een lening in Zwitserse franken aflossen. Het wisselkoersrisico vloeit voort uit de combinatie van verschillende bedingen. VE wijst erop dat de uitdrukking „wisselkoersrisico” niet in de offerte wordt gebruikt.
- 32 Uit de in de zaak ingebrachte stukken blijkt dat in tijden van spanningen op de financiële markten bepaalde valuta's, in het bijzonder de Zwitserse frank, als „vluchtwaarden” fungeren, die de houders ervan behoeden voor de fluctuaties die een dergelijke context kenmerken. Gelet op de in de zaak ingebrachte stukken kon dit feit bij de kredietgever bekend zijn op het moment dat de lening werd aangegaan, hetgeen waarschijnlijk is wegens de deskundigheid en kennis die inherent zijn aan zijn hoedanigheid van professionele kredietgever.
- 33 In de nationale wetgeving en in de rechtspraak wordt de rechter verzocht de offerte op objectieve wijze te beoordelen, zonder met een dergelijke context rekening te houden, bijvoorbeeld aan de hand van becijferde simulaties waaruit het gevolg van een ontwikkeling van de wisselkoers voor de kosten van de lening blijkt, evenwel zonder zulks noodzakelijkerwijs te verlangen. De rechtspraak van het Hof verwijst naar het begrip transparantie bij de toetsing of een beding dat deel uitmaakt van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, duidelijk en begrijpelijk is.
- 34 De verwijzende rechter vraagt zich derhalve af wat de concrete draagwijdte van dit begrip is voor de kredietnemer, die de gevolgen van de economische spanningen voor de ontwikkeling van de wisselkoers niet kent en al dan niet in kennis moest worden gesteld van het aanvullende risico dat de economische context waarbinnen hij zijn verbintenis was aangegaan, destijds vormde.
- 35 Indirect rijst de vraag omtrent de beoordeling van de goede trouw van de kredietgever, wiens kennis van zaken hem ertoe had kunnen aanzetten deze voorzienbare ontwikkeling te analyseren. In dit verband voert VE van vóór de lening daterende economische prognoses van de Zwitserse centrale bank aan, waarvan hij thans meent dat deze bij de kredietgever bekend waren.

Prejudiciële vragen

- 36 De tribunal d’instance de Lagny-sur-Marne legt het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende vragen voor:
- 1) Moet artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 aldus worden uitgelegd dat het eigenlijke voorwerp van een lening in vreemde valuta die moet worden terugbetaald in nationale valuta, wordt gevormd door – niet afzonderlijk beschouwbare – bedingen tot vaststelling van terugbetalingen in vaste termijnen die met voorrang worden aangewend voor de betaling van de rente en die voorzien in de verlenging van de looptijd van de overeenkomst en de verhoging van de aflossingen ter betaling van het schuldsaldo van de rekening, welk saldo aanzienlijk [kan] stijgen ten gevolge van de schommelingen in de wisselkoers?
 - 2) Moet artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 aldus worden uitgelegd dat bedingen waarin vaste termijnbetalingen zijn opgenomen die met voorrang worden aangewend voor de betaling van de rente en die voorzien in [de] verlenging van de [looptijd] van de overeenkomst en de verhoging van de aflossingen ter betaling van het schuldsaldo van de rekening, dat aanzienlijk kan stijgen als gevolg van schommelingen in de wisselkoers, het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst aanzienlijk verstoren, met name doordat zij de consument aan een onevenredig wisselkoersrisico blootstellen?
 - 3) Moet artikel 4 van richtlijn 93/13 aldus worden uitgelegd dat het duidelijke en begrijpelijke karakter van de bedingen van een in vreemde valuta luidende leningovereenkomst die in nationale valuta moet worden terugbetaald, moet worden beoordeeld met inaanmerkingneming, op het moment waarop de overeenkomst is gesloten, van de voorzienbare economische context, in casu de gevolgen van de economische problemen in de jaren 2007 tot en met 2009 voor de schommelingen in de wisselkoersen, rekening houdend met de deskundigheid en kennis van de professionele kredietverstrekker en zijn goede trouw?
 - 4) Moet artikel 4 van richtlijn 93/13 aldus worden uitgelegd dat het duidelijke en begrijpelijke karakter van de bedingen van een in vreemde valuta luidende leningovereenkomst die in nationale valuta moet worden terugbetaald, wordt beoordeeld door na te gaan of de kredietgever, die [over] professionele deskundigheid en kennis beschikt, aan de consument louter objectieve en abstracte – waaronder becijferde – inlichtingen heeft verstrekt, die geen rekening houden met de economische context die van invloed kan zijn op de schommelingen in de wisselkoersen?